ក្រសួងកសិកម្មរុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសកសិកម្មថ្មីដែលធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (**ASPIRE**)

គោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់ វាយតម្លៃតម្រូវការកសិករ

Farmer Need Assessment (FNA)Manual

រូបភាព កម្មវិធី ASPIRE មន្ទីរកសិកម្មរុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទខេត្តកំពង់ឆ្នាំង

រៀបចំដោយ : កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសកសិកម្មថ្មីដែលធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ASPIRE)

ឧបត្ថម្ភដោយ: រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និង មូលនិធិអន្តរជាតិសម្រាប់អភិវឌ្ឍកសិកម្ម (IFAD)

ភ្នំពេញ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៧

មាតិកា

ទំព័រ

១. សេចក្តីផ្តើម 3
២. គោលបំណង និងគោលដៅ........ 4
៣. វីធីសាស្រ្តសិក្សាវាយតម្លៃតម្រូវការកសិករ 4
ផ្នែកទី ១ ការវាយតម្លៃស្ថានភាពនិងការប្រើប្រាស់ធនធាន 6
លំហាត់ទី១. ដ្យាក្រាមពំនុះកាត់ទទឹង (TRANSECT WALK) 6
ផ្នែកទី ២ ការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ........ 8
លំហាត់ទី១. ការយល់ដឹងពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ រឿងនិទានខ្លីៗរបស់កសិកម្មពីការប្រែប្រួល អាកាសធាតុ 8
លំហាត់ទី២. ការវិភាគគ្រោះមហន្តរាយពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ........ 11
លំហាត់ទី៣. ប្រតិទិនរដូវកាល 14
ផ្នែកទី ៣ ការវិភាគយេនឌ័រលើមុខរបរកសិកម្ម........ 17
ការវិភាគយេនឌ័រលើមុខរបរកសិកម្ម........ 17
លំហាត់ទី ១. ការវិភាគតួនាទីយេនឌ័រក្នុងរបរកសិកម្ម 17
ផ្នែកទី ៤ ការវាយតម្លៃរបរអាជីវកម្មកសិកម្ម........ 21
លំហាត់ទី១. ការវិភាគ និន្នាការប្រែប្រួលមុខរបរ និងប្រភេទ អាជីវកម្មកសិកម្ម 21
ផ្នែកទី ៥........ 29
ការកំណត់បញ្ហា មូលហេតុ ដំណោះស្រាយ និងសកម្មភាព អនុវត្ត........ 29
លំហាត់ទី ១. ការកំណត់បញ្ហា ដំណោះស្រាយ និងសកម្មភាពសំខាន់ដែលត្រូវអនុវត្ត........ 29
ឧបសម្ព័ន្ធ. ឯកសារសម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល........ 39
ផ្នែកទី២. ការយល់ដឹងពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ........ 39
ផ្នែកទី៣ ការវិភាគយេនឌ័រលើមុខរបរកសិកម្ម........ 44
ផ្នែកទី ៥ 45
ការកំណត់បញ្ហា មូលហេតុ ដំណោះស្រាយ និងសកម្មភាព អនុវត្ត........ 45
ផ្នែកទី ៦ 54
មាតិកាក្នុងការចងក្រងរបាយការណ៍លទ្ធផលនៃ ការវាយតម្លៃតម្រូវការកសិករ 54

១. សេចក្តីផ្តើម

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាបញ្ហាសាកល ដែលកើតមានឡើងយ៉ាងច្បាស់ និងមានឥទ្ធិពលលើវិស័យកសិកម្ម ធនធានទឹក ជាពិសេសផលិតកម្មស្បៀងអាហារនៅក្នុងបណ្តាប្រទេសមួយចំនួនលើសាកលលោក ដោយការកើនឡើងកំដៅ គ្រោះទឹកជំនន់ រាំងស្ងួត ភ្លៀងមិនទៀងទាត់ ការកើនឡើងកម្ពស់ទឹកសមុទ្រហូរនិងជ្រាបចូលដីស្រែ ចំការការផ្ទុះនូវសត្វល្អិត ជម្ងឺ ។ល។ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបាន ទទួលរងឥទ្ធិពលពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុរួចមកហើយ ដោយមានការកើតឡើង ពីភាពមិនប្រក្រតីនៃអាកាសធាតុ ដូចជា មានព្រឹត្តិការណ៍ទឹកជំនន់ ភាពរាំងស្ងួត សត្វល្អិត និងជម្ងឺបំផ្លាញ ខ្យល់ព្យុះ ការកើនឡើងកម្ពស់ទឹកសមុទ្រ ដែលបណ្តាលឲ្យមាន ផលិតភាពកសិកម្មទាប និងមានផលប៉ះពាល់ដល់សន្តិសុខស្បៀង និងភាពក្រីក្រ។ ប្រទេសកម្ពុជាមានឆ្នេរសមុទ្រវែងរហូតដល់ ៤៣៥គីឡូម៉ែត្រ និងមានរយៈកម្ពស់ទាប ផ្ទៃដីវាលទំនាប តាមអាងទន្លេគង្គក្រោម តំបន់ទន្លេសាប ហើយមានប្រជាពលរដ្ឋរស់នៅច្រើន និងមានសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចពឹងផ្អែកលើមុខរបរកសិកម្ម ធនធានជលផល ព្រៃឈើ និងធនធានធម្មជាតិ ហើយមានផ្ទៃដីស្រែទំនាបពឹងដោយរបបទឹកភ្លៀងប្រមាណជាង ២.៥លានហិកតា។

វិស័យកសិកម្មបានទទួលរងពីផលប៉ះពាល់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ តែវិស័យកសិកម្មក៏បានចូលរួមចំណែក យ៉ាងសំខាន់ក្នុងការបន្សាំ បង្កើនភាពធន់ និងបន្ធូរបន្ថយផលប៉ះពាល់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដើម្បីធានាប្រព័ន្ធផលិត ចែកចាយ និងផ្គត់ផ្គង់ស្បៀង មាននិរន្តរភាពសម្រាប់សន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្ថម្ភតាមរយៈការប្រើប្រាស់ បច្ចេកវិទ្យា បច្ចេកទេសនិងការអនុវត្តកសិកម្មល្អនានាដូចជា ពូជដំណាំធន់ ពូជសត្វការអនុវត្តប្រព័ន្ធកសិកម្មចម្រុះ ប្រពលវប្បកម្មដំណាំ សត្វ ច្បារដំណាំគ្រួសារ កសិកម្មអភិរក្ស ប្រព័ន្ធដំណាំស្បៀង និងថាមពលចម្រុះ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ដី និងទឹកមាននិរន្តរភាព និងកសិរុក្ខកម្ម។ល។

កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសកសិកម្មថ្មីដែលធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាកម្មធីជាតិមួយមានគោលបំណង កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងបង្កើនភាពធន់ របស់គ្រួសារ កសិករក្រីក្រ និងងាយរងគ្រោះខ្នាតតូចនៅកម្ពុជា។ កម្មវិធីនេះមានគោលដៅ លើកកម្ពស់គំរូសេវាកសិកម្មដែលបានបង្កើតឡើង និងត្រូវអនុវត្តនៅឆ្នាំ ២០២១ សម្រាប់ជួយកសិករខ្នាតតូចទូទៅ ដើម្បីដើម្បីចូលរួមជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច តាមរយៈបង្កើនប្រាក់ចំណូល និងភាពធន់ក្នុងមុខរបរកសិកម្ម។ សមាសភាពទី២ នៃកម្មវិធីគឺអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពសេវាផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ដើម្បីជួយគាំទ្រការកែលម្អសេវាផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងមូលដ្ឋានតាមរយៈបង្កើនគុណភាពផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម និងគ្រប់គ្រងចំណេះដឹង និងពង្រឹងធនធានមនុស្សសម្រាប់ផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម។

គោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់វាយតម្លៃតម្រូវការរបស់កសិករមានៈ ការវាយតម្លៃ និងកំណត់បញ្ហាឧបសគ្គ ជាអទិភាពសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ ដែលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួអាកាសធាតុ បញ្ហាមុខរបរជីវកម្មកសិកម្ម និងទីផ្សារផលិតផលកសិកម្ម លទ្ធភាពនិងសមត្ថភាពភាពធន់របស់កសិករនៅមូលដ្ឋាន តម្រូវការបច្ចេកទេសកសិកម្ម និងមធ្យោបាយនានា ដើម្បីលើកកម្ពស់ផលិតភាព គុណភាព សុវត្ថិភាពផលិតផលកសិកម្ម ទីផ្សារកសិផល ព្រមទាំងបង្កើនភាពធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនិងបង្កើនប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ។

ឯកសារគោលការណ៍ណែនាំនេះ បង្ហាញ និងពិពណ៌នា ពីឧបករណ៍ វិធីសាស្ត្រ និងលំហាត់នានា ក្នុងការវាយតម្លៃតម្រូវការកសិករក្នុងបរិបទការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ តម្រូវការនិងការប្រកួតប្រជែងទីផ្សារ។

២. គោលបំណង និងគោលដៅ

ការសិក្សាវាយតម្លៃពីតម្រូវការរបស់កសិករ ជាជំហានទី២បន្ទាប់ពីការចងក្រុមកសិករសិក្សាខ្នាតតូច នៅតាមភូមិ ឃុំគោលដៅ ដើម្បីយល់ដឹង និងកំណត់បញ្ហាអាទិភាព ព្រមទាំងតម្រូវការរបស់កសិករ និងសហគមន៍កសិករ និងកំណត់បច្ចេកវិទ្យា បច្ចេកទេស និងការអនុវត្តកសិកម្មល្អថ្មីៗ សមស្របនានា ដើម្បីឆ្លើយតបតាមតម្រូវការរបស់កសិករ និងទីផ្សារ។

ការវាយតម្លៃពីតម្រូវការរបស់កសិករមានគោលដៅលម្អិតដូចខាងក្រោម៖

- វាយតម្លៃស្ថានភាព និន្នាការ និងបញ្ហាជួបប្រទះ ក្នុងមុខរបរអាជីវកម្មកសិកម្ម និងជីវភាពរស់នៅរបស់កសិករនៅតំបន់ភូមិ ឃុំគោលដៅ
- វាយតម្លៃនូវការយល់ដឹងនិងសមត្ថភាពបន្សាំ និងភាពធន់របស់កសិករ និងសហគមន៍កសិករលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងវិបត្តិនានា
- កំណត់តម្រូវការជម្រើសបច្ចេកវិទ្យា បច្ចេកទេស និងការអនុវត្តកសិកម្មល្អថ្មីៗ សមស្របនានាសម្រាប់បង្កើនសមត្ថភាព និងជំនាញរបស់កសិករ និងសហគមន៍កសិករ ដើម្បីលើកកម្ពស់ផលិតភាព គុណភាព និងសុវត្ថិភាពផលិតផលកសិកម្ម បង្កើនភាពធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនិងបង្កើនប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ នៅតាមភូមិ ឃុំគោលដៅ
- បង្កើតផែនការ និងកម្មវិធីសិក្សាដោយការផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសកសិកម្ម ផ្តោតលើបច្ចេកវិទ្យាកសិកម្មថ្មីៗ ដែលធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងតាមតម្រូវការទីផ្សារដើម្បីបង្កើនភាពធន់ និងកែលម្អ ជីវភាពរស់នៅរបស់កសិករ និងសហគមន៍កសិករ។

៣. វិធីសាស្ត្រសិក្សាវាយតម្លៃតម្រូវការកសិករ

ការសិក្សាវាយតម្លៃពីតម្រូវការកសិករ គឺធ្វើឡើងក្នុងកម្រិតភូមិ ឃុំគោលដៅ ដោយអនុវត្តតាមវិធីសាស្ត្រវាយតម្លៃ និងធ្វើផែនការដោយមានការចូលរួម ដោយប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ ពីឯកសារគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការវាយតម្លៃតម្រូវការកសិករ ។ ការសិក្សាវាយតម្លៃពីតម្រូវការកសិករមានការចូលរួមពីកសិករពី ២៥ ទៅ៣០ នាក់ មានបុរស និងស្ត្រី ក្នុងមួយភូមិគោលដៅ (ស្ត្រី ៥0%នៃអ្នកចូលរួម)។

វិធីសាស្ត្រអនុវត្តពិភាក្សា និងសម្ភាសន៍ជាក្រុមតូច និងក្រុមធំ (Focus Group Discussion) តាមសំណួរដែលមានបានគ្រោងទុក និងសំណួរមិនបានគ្រោងទុក។

ដំណើរការវាយតម្លៃពីតម្រូវការត្រូវៈ

- កំណត់ទីតាំងតំណាងតំបន់ សម្រាប់ធ្វើការអង្កេត និងវាយតម្លៃ នៅក្នុងភូមិ ឃុំគោលដៅ
- ប្រមូលទិន្នន័យទី២ ដូចជា ទិន្នន័យព័ត៌មានសង្គម សេដ្ឋកិច្ច កសិកម្ម និងបរិស្ថាន។ល។ប្រភេទទិន្នន័យទី២មានៈ ផែនទីប្រើប្រាស់ដីនិងធនធាន ការងារកសិកម្មដូចជាការដាំដុះ ការចិញ្ចឹមសត្វ គម្របព្រៃឈើ ។ល។ ដីនិងស្ថានភាពដី ទឹកភ្លៀង និងសីតុណ្ហភាព និងការងារពាក់ព័ន្ធនឹងសង្គមសេដ្ឋកិច្ច
- ធ្វើផែនការចុះវាយតម្លៃតម្រូវការ
- ចុះពិនិត្យនៅទីវាលជាក់ស្តែង និងពិភាក្សាជាមួយកសិករ
- វិភាគ កំណត់បញ្ហាជាអាទិភាព មូលហេតុ និងដំណោះស្រាយ។